

Välfärdsområdesfullmäktige 09.12.2025

Godkännande av budgeten för 2026 och ekonomiplanen för 2026–2028

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):

Virtanen Toni

Moisala Jarno

Ihamäki Veli-Pekka

Syrjänen Markus

Mustakari-Ilovuori Anu

Hokkanen Timo

Villgren Kati

Ohrankämnen Karoliina

Suominen Tuula

Pälve Matias

Turunen Timo

Beslutsförslag

Välfärdsområdesfullmäktige beslutar

1. godkänna den bifogade budgeten för 2026 och ekonomiplanen för 2026–2028 och

2. godkänna det bifogade sammanfattande protokollet över budgetförhandlingarna den 10 november 2025.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Bilaga

- 1 Förslag till budget för 2026 och ekonomiplan för 2026–2028
- 2 Bilaga till budgetförslaget: Sammanställning av centrala åtgärder i budgeten med konsekvensbedömningar

- 3 Sammanfattande protokoll över ekonomiplaneringsförhandlingarna mellan fullmäktigegrupperna den 10 november 2025

Tilläggsmaterial

- Palvelut ja henkilöstö -lautakunnan lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelmaksi
- Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelmaksi
- Valmius- ja turvallisuuslautakunnan lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelmaksi
- Kansalliskielilautakunnan lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelmaksi
- Nuorisovaltuuston lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelmaksi
- Vammaisneuvoston lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelmaksi
- Vanhusneuvoston lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelmaksi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuihin esitettävistä muutoksista vuodelle 2026
- Tiivistelmät lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten lausunnoista liittyen vuoden 2026 talousarvioon ja vuosien 2026 - 2028 taloussuunnitelmaan

För kännedom

Verkställighet

Beslutshistoria

Välfärdsområdesstyrelsen 24.11.2025 § 252

Beslutsförslag

Välfärdsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfärdsområdesstyrelsen beslutar föreslå
välfärdsområdesfullmäktige att välfärdsområdesfullmäktige
beslutar

1. godkänna den bifogade budgeten för 2026 och
ekonomiplanen för 2026–2028 och
2. godkänna det bifogade sammanfattande protokollet över
budgetförhandlingarna den 10 november 2025.

Behandling

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen godkände beslutsförslaget enhälligt.

Redogörelse

Allmänt

Enligt 115 § i lagen om välfärdsområden ska
välfärdsområdesfullmäktige före utgången av varje år
godkänna en budget för välfärdsområdet för det följande
kalenderåret. I budgeten ska välfärdsområdeskoncernens
ekonomiska ansvar och förpliktelser beaktas. I samband med
att budgeten godkänns ska fullmäktige också godkänna en
ekonomiplan för minst tre år. Budgetåret är ekonomiplanens
första år.

Ekonomiplanen ska upprättas så att den är i balans eller
uppvisar ett överskott senast vid utgången av det andra året
efter budgetåret. I enlighet med 115 § i lagen om
välfärdsområden ska dessutom ett underskott i
välfärdsområdets balansräkning täckas före utgången av
ekonomiplaneprodukten. Således ska ekonomiplanen 2026–
2028 vara i balans eller uppvisa ett överskott senast före
utgången av planåret 2026 så att det underskott som uppstått
under 2023 och 2024 senast täcks då.

Motiveringar till välfärdsområdets budget och ekonomiplan

Välfärdsområdets ekonomiplan baserar sig på strategin som
fastställdes av välfärdsområdesfullmäktige den 7 oktober 2025
och på beslutet om räddningsväsendets servicenivå som
godkändes av välfärdsområdesfullmäktige år 2023.

Välfärdsområdesstyrelsen har vid sitt sammanträde den 16 juni 2025 § 161 godkänt en planeringsram med riktlinjer för utarbetandet av välfärdsområdets ekonomiplan 2026–2028.

Utöver planeringsramen har budgetberedningen även utgått från bokslutsprognosen från delårsrapporten 1.1–30.6.2025 och finansministeriets finansieringsprognos för 2026, som uppdaterades den 22 september 2025, och kalkylen över utgiftstrycket 2027–2028.

Grunden för planeringen av välfärdsområdets ekonomi är statens finansiering med allmän täckning. Statens finansiering med allmän täckning består av två separata helheter: Den helhet som är lättare att förutse är den så kallade **kalkylerade basfinansieringen** som bestäms på nationell nivå på grundval av föregående årets kalkylerade finansiering och som höjs på basis av förändringen i servicebehovet, i kostnadsnivån och uppgifterna. Den kalkylerade basfinansieringen bestämmer den hållbara nettokostnadsnivån för de tjänster som ordnas av välfärdsområdet. Basscenariot för Västra Nylands välfärdsområdes finansiering med allmän täckning är 1 936,0 miljoner euro 2026. I basscenariot har finansieringen ökat i genomsnitt med 5,4 procent per år under välfärdsområdets tre första verksamhetsår och den förväntas öka med 4,6 procent per år under ekonomiplansperioden. En mer osäker del av finansieringen med allmän täckning är **efterhandsjusteringen** av finansieringen, med vilken man med två års fördröjning justerar differensen mellan den kalkylerade basfinansieringen och välfärdsområdenas faktiska nettokostnadsnivå på riksnivå. Vid efterhandsjusteringen av finansieringen beaktas välfärdsområdets faktiska nettokostnader. Om välfärdsområdets kalkylerade basfinansiering för ett enskilt år har varit lägre än de faktiska nettokostnaderna för samma år justeras denna skillnad i finansieringen med efterhandsjustering med två års fördröjning.

Exempelvis adderas välfärdsområdenas underskott för 2024, det vill säga differensen mellan de kalkylerade och faktiska kostnaderna, till välfärdsområdets finansiering för 2026 som efterhandsjustering. Efterhandsjusteringen delas ut till välfärdsområdena på samma grunder som basfinansieringen för året i fråga. Finansieringen av ett enskilt område förändras således inte direkt i enlighet med dess egna faktiska kostnader, utan i praktiken erhåller välfärdsområden vars ekonomi har utvecklats bättre än genomsnittet mer vid efterhandsgranskning än vad underskottet som ska täckas är. På så sätt har det skapats ett incitament för välfärdsområdena att balansera ekonomin proaktivt, ett mål som Västra Nylands välfärdsområde har lyckats med tack vare kraftfulla balanseringsåtgärder som genomförts under åren 2023–2025.

Logiken bakom modellen för välfärdsområdenas finansiering grundar sig på antagandet att välfärdsområdenas ekonomi kommer att fås i balans och att finansieringen därmed på längre sikt når upp till nivån för basfinansieringen. Att hålla välfärdsområdets ekonomi i balans förutsätter därmed att nettokostnaderna för välfärdsområdets verksamhet hålls på nivån för basfinansieringen. De välfärdsområden som har balanserat sin ekonomi proaktivt och därmed får mer finansiering vid efterhandsjustering än beloppet för de underskott som uppstått, kan använda efterhandsjusteringen inte bara för att täcka underskott utan också för engångssatsningar och tidsbundna satsningar på verksamheten: i Västra Nylands välfärdsområdes fall handlar det om att genomföra förändringslöftena i strategin. Om efterhandsjustering används för bestående utgiftsökningar ska ekonomin balanseras så att den återuppnår nivån för basscenariot senast i slutet av årtiondet när efterhandsjusteringen av finansieringen som element stryks eller minskar betydligt.

Det uppskattade beloppet för efterhandsjusteringen av Västra Nylands välfärdsområdes kumulativa finansiering i ekonomiplanen uppgår till 390,4 miljoner euro (inklusive 105,7 miljoner euro från 2025). Under åren 2023–2024 har det uppstått totalt ett underskott på 127 miljoner euro. Dessutom behöver välfärdsområdet med tanke på betalningsförmågan ackumulera under ekonomiplansperioden en överskottsreserv som motsvarar en månads verksamhetsutgifter för att säkerställa att välfärdsområdet inte behöver genomföra plötsliga ekonomiska anpassningar under de kommande åren. Därmed kan välfärdsområdet under ekonomiplaneringsperioden använda efterhandsjusteringen av finansieringen till engångssatsningar eller tidsbundna satsningar för att genomföra förändringslöftena i strategin med totalt 95,0 miljoner euro.

Under de närmaste åren är det avgörande att satsa på att stärka basnivån, vilket säkerställer verkningfulla och kostnadseffektiva tjänster på längre sikt. Att följa basscenariot kräver ändå kontinuerliga åtgärder att stärka ekonomin, eftersom välfärdsområdets kostnadsnivå, bland annat i fråga om löner, kommer att fortsätta stiga under de kommande åren mer än den statliga finansieringen med allmän täckning. Dessutom kommer till exempel välfärdsområdets avskrivningskostnader och den höjning av kostnadsnivån som genomförandet av lokalprogrammet medför att utmana balansen i ekonomin under de kommande åren.

Efterhandsjusteringen av den statliga finansieringen möjliggör ändå satsningar på utveckling av tjänster och verksamhet i synnerhet under åren 2026–2028. De satsningar som åtas för

att tillämpa de sex förändringslöftena i strategin måste genomföras så att de antingen är årsvisa utvecklingssatsningar eller satsningar som betalar sig senare.

Den ekonomiska utvecklingen under planperioden 2026–2028

Välfärdsområdets nettokostnader ökar med i genomsnitt 4,9 procent per år jämfört med nettokostnadsnivån enligt den andra delårsrapporten 2025. Genom tillväxten kan vi särskilt svara på det ökade servicebehovet i vårt område som beror på befolkningstillväxt och åldrande (cirka 1,5 procent per år), samt på den allmänna prisnivåhöjningen (cirka 3 procent per år), vilket återspeglas bland annat i kostnaderna för löner, köpta tjänster och hyror, samt i avgifts- och försäljningsintäkterna. Dessutom görs det under ekonomiplansperioden enligt vad som beskrivs i föregående stycke tidsbundna satsningar på genomförandet av förändringslöftena i strategin, med vilka man strävar efter betydande reformer i vårt servicesystem under ekonomiplans- och särskilt fullmäktigeperioden. Reformen av servicesystemet under ekonomiplansperioden är nödvändig, eftersom finansieringsmodellen för välfärdsområdena inte möjliggör en motsvarande ökning av nettokostnaderna på lång sikt när efterhandsjusteringen slopas.

Behandling av budgeten och ekonomiplanen i välfärdsområdet

Välfärdsområdesdirektörens förslag till budget för 2026 och ekonomiplan för 2026–2028 antecknades för kännedom vid välfärdsområdesstyrelsens sammanträde den 27 oktober 2025, § 241.

Påverkansorganen, nämnden för tjänster och personal, framtids- och utvecklingsnämnden, beredskaps- och säkerhetsnämnden och nationalspråksnämnden gav sina utlåtanden om budgetförslaget vid sina sammanträden den 27–30 oktober 2025.

Resultatet av förhandlingarna mellan sju fullmäktigegrupper med representation i välfärdsområdesfullmäktiges förhandlingskommitté den 10 november 2025

Välfärdsområdesfullmäktiges förhandlingskommitté inledde ekonomiplaneringsförhandlingarna den 31 oktober 2025. Förhandlingarna fortsatte den 3 november, den 6 november och den 7 november 2025. Den sista förhandlingsdagen hölls den 10 november 2025 och förhandlingsresultatet togs fram den 10 november 2025. Förhandlingsresultatet godkändes av

fullmäktigegrupperna för Samlingspartiet, Socialdemokraterna, Svenska folkpartiet, De Gröna, Vänsterförbundet, Centern och Kristdemokraterna.

Det slutliga förhandlingsresultatet från förhandlingskommittén finns som bilaga i det bifogade sammanfattande protokollet. Valfärdsområdesfullmäktige siktar på att fatta beslut om budgeten för 2026 och ekonomiplanen för 2026–2028 på sitt sammanträde den 9 december 2025.

Valfärdsområdesdirektörens förslag, som presenteras för valfärdsområdesstyrelsen den 24 november 2025, innehåller ändringar i enlighet med förhandlingsresultatet från budgetförhandlingarna. Dessa ändringar avser justeringar i förhållande till det ursprungliga förslaget som valfärdsområdesdirektören presenterade den 27 oktober 2025.

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom Verkställighet

Beslutshistoria

Valfärdsområdesstyrelsen 27.10.2025 § 241

§ 241

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):

Beslutsförslag

Valfärdsområdesdirektör Svahn Sanna

Valfärdsområdesstyrelsen beslutar

1. anteckna förslag till budget för 2026 och ekonomiplan för 2026–2028 för kännedom och

2. överlämna förslaget till valfärdsområdesfullmäktiges förhandlingskommitté för behandling.

Behandling

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen godkände beslutsförslaget enhälligt.

Redogörelse

Allmänt

Enligt 115 § i lagen om välfärdsområden ska välfärdsområdesfullmäktige före utgången av varje år godkänna en budget för välfärdsområdet för det följande kalenderåret. I budgeten ska välfärdsområdeskoncernens ekonomiska ansvar och förpliktelser beaktas. I samband med att budgeten godkänns ska fullmäktige också godkänna en ekonomiplan för minst tre år. Budgetåret är ekonomiplanens första år.

Ekonomiplanen ska upprättas så att den är i balans eller uppvisar ett överskott senast vid utgången av det andra året efter budgetåret. I enlighet med 115 § i lagen om välfärdsområden ska dessutom ett underskott i välfärdsområdets balansräkning täckas före utgången av ekonomiplansperioden. Således ska ekonomiplanen 2026–2028 vara i balans eller uppvisa ett överskott senast före utgången av planåret 2026 så att det underskott som uppstått under 2023 och 2024 senast täcks då.

Motiveringar till välfärdsområdets budget och ekonomiplan

Välfärdsområdets ekonomiplan baserar sig på strategin som fastställdes av välfärdsområdesfullmäktige den 7 oktober 2025 och på beslutet om räddningsväsendets servicenivå som godkändes av välfärdsområdesfullmäktige år 2023. Välfärdsområdesstyrelsen har vid sitt sammanträde den 16 juni 2025 § 161 godkänt en planeringsram med riktlinjer för utarbetandet av välfärdsområdets ekonomiplan 2026–2028.

Utöver planeringsramen har budgetberedningen även utgått från bokslutsprognosen från delårsrapporten 1.1–30.6.2025 och finansministeriets finansieringsprognos för 2026, som uppdaterades den 22 september 2025, och kalkylen över utgiftstrycket 2027–2028.

Grunden för planeringen av välfärdsområdets ekonomi är statens finansiering med allmän täckning. Statens finansiering med allmän täckning består av två separata helheter:

Den helhet som är lättare att förutse är den så kallade **kalkylerade basfinansieringen** som bestäms på nationell nivå på grundval av föregående årets kalkylerade finansiering och som höjs på basis av förändringen i servicebehovet, i kostnadsnivån och uppgifterna. Den kalkylerade basfinansieringen bestämmer den hållbara nettokostnadsnivån för de tjänster som ordnas av välfärdsområdet. Basscenariot för Västra Nylands välfärdsområdes finansiering med allmän täckning är 1 936,0 miljoner euro 2026. I basscenariot har finansieringen ökat i genomsnitt med 5,4 procent per år under välfärdsområdets tre första verksamhetsår och den förväntas öka med 4,6 procent per år under ekonomiplansperioden.

En mer osäker del av finansieringen med allmän täckning är **efterhandsjusteringen** av finansieringen, med vilken man med två års fördröjning justerar differensen mellan den kalkylerade basfinansieringen och välfärdsområdenas faktiska nettokostnadsnivå på riksnivå. Vid efterhandsjusteringen av finansieringen beaktas välfärdsområdets faktiska nettokostnader. Om välfärdsområdets kalkylerade basfinansiering för ett enskilt år har varit lägre än de faktiska nettokostnaderna för samma år justeras denna skillnad i finansieringen med efterhandsjustering med två års fördröjning.

Exempelvis adderas välfärdsområdenas underskott för 2024, det vill säga differensen mellan de kalkylerade och faktiska kostnaderna, till välfärdsområdets finansiering för 2026 som efterhandsjustering. Efterhandsjusteringen delas ut till välfärdsområdena på samma grunder som basfinansieringen för året i fråga. Finansieringen av ett enskilt område förändras således inte direkt i enlighet med dess egna faktiska kostnader, utan i praktiken erhåller välfärdsområden vars ekonomi har utvecklats bättre än genomsnittet mer vid efterhandsgranskning än vad underskottet som ska täckas är. På så sätt har det skapats ett incitament för välfärdsområdena att balansera ekonomin proaktivt, ett mål som Västra Nylands välfärdsområde har lyckats med tack vare kraftfulla balanseringsåtgärder som genomförts under åren 2023–2025.

Logiken bakom modellen för välfärdsområdenas finansiering grundar sig på antagandet att välfärdsområdenas ekonomi kommer att fås i balans och att finansieringen därmed på längre sikt når upp till nivån för basfinansieringen. Att hålla välfärdsområdets ekonomi i balans förutsätter därmed att nettokostnaderna för välfärdsområdets verksamhet hålls på nivån för basfinansieringen. De välfärdsområden som har balanserat sin ekonomi proaktivt och därmed får mer finansiering vid efterhandsjustering än beloppet för de underskott som uppstått, kan använda efterhandsjusteringen inte bara för att täcka underskott utan också för engångssatsningar och tidsbundna satsningar på verksamheten: i Västra Nylands välfärdsområdes fall handlar det om att genomföra förändringslöftena i strategin. Om efterhandsjustering används för bestående utgiftsökningar ska ekonomin balanseras så att den återuppnår nivån för basscenariot senast i slutet av årtiondet när efterhandsjusteringen av finansieringen som element stryks eller minskar betydligt.

Det uppskattade beloppet för efterhandsjusteringen av Västra Nylands välfärdsområdes kumulativa finansiering i ekonomiplanen uppgår till 390,4 miljoner euro (inklusive 105,7 miljoner euro från 2025). Under åren 2023–2024 har det uppstått totalt ett underskott på 127 miljoner euro. Dessutom behöver välfärdsområdet med tanke på betalningsförmågan ackumulera under ekonomiplansperioden en överskottsreserv som motsvarar en månads verksamhetsutgifter för att säkerställa att välfärdsområdet inte behöver genomföra plötsliga ekonomiska anpassningar under de kommande åren. Därmed kan välfärdsområdet under

ekonomiplaneringsperioden använda efterhandsjusteringen av finansieringen till engångssatsningar eller tidsbundna satsningar för att genomföra förändringslöftena i strategin med totalt 95,0 miljoner euro.

Under de närmaste åren är det avgörande att satsa på att stärka basnivån, vilket säkerställer verkningsfulla och kostnadseffektiva tjänster på längre sikt. Att följa basscenariot kräver ändå kontinuerliga åtgärder att stärka ekonomin, eftersom välfärdsområdets kostnadsnivå, bland annat i fråga om löner, kommer att fortsätta stiga under de kommande åren mer än den statliga finansieringen med allmän täckning. Dessutom kommer till exempel välfärdsområdets avskrivningskostnader och den höjning av kostnadsnivån som genomförandet av lokalprogrammet medför att utmana balansen i ekonomin under de kommande åren.

Efterhandsjusteringen av den statliga finansieringen möjliggör ändå satsningar på utveckling av tjänster och verksamhet i synnerhet under åren 2026–2028. De satsningar som åtas för att tillämpa de sex förändringslöftena i strategin måste genomföras så att de antingen är årsvisa utvecklingssatsningar eller satsningar som betalar sig senare.

Den ekonomiska utvecklingen under planperioden 2026–2028

Välfärdsområdets nettokostnader ökar med i genomsnitt 4,9 procent per år jämfört med nettokostnadsnivån enligt den andra delårsrapporten 2025. Genom tillväxten kan vi särskilt svara på det ökade servicebehovet i vårt område som beror på befolkningstillväxt och åldrande (cirka 1,5 procent per år), samt på den allmänna prisnivåhöjningen (cirka 3 procent per år), vilket återspeglas bland annat i kostnaderna för löner, köpta tjänster och hyror, samt i avgifts- och försäljningsintäkterna. Dessutom görs det under ekonomiplansperioden enligt vad som beskrivs i föregående stycke tidsbundna satsningar på genomförandet av förändringslöftena i strategin, med vilka man strävar efter betydande reformer i vårt servicesystem under ekonomiplans- och särskilt fullmäktigeperioden. Reformen av servicesystemet under ekonomiplansperioden är nödvändig, eftersom finansieringsmodellen för välfärdsområdena inte möjliggör en motsvarande ökning av nettokostnaderna på lång sikt när efterhandsjusteringen slopas.

Behandling av budgeten och ekonomiplanen i välfärdsområdet

Påverkansorganen, nämnden för tjänster och personal, framtids- och utvecklingsnämnden, beredskaps- och säkerhetsnämnden och nationalspråksnämnden ger sina utlåtanden om budgetförslaget vid sina sammanträden den 27–30 oktober 2025. Välfärdsområdesfullmäktiges förhandlingskommitté inleder förhandlingar om ekonomiplanering den 31 oktober 2025. Förhandlingarna fortsätter den 3, 6 och 7 november samt vid behov 10 november 2025.

Utifrån förhandlingarna görs det vid behov preciseringar i välfärdsområdesdirektörens budgetförslag, varefter välfärdsområdesstyrelsen ska behandla budgeten och ekonomiplanen vid sitt sammanträde den 24 november 2025.

Välfärdsområdesstyrelsen ger sitt förslag så att välfärdsområdesfullmäktige fattar beslut om budgeten och ekonomiplanen vid sitt sammanträde den 9 december 2025.

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom Verkställighet

Beslutshistoria